

UCHWAŁA NR 2337/25
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 18 czerwca 2025 roku

w sprawie przyjęcia dokumentu pn.: „Informacja o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa świętokrzyskiego wraz z oceną ich efektywności za 2024 r.”

Na podstawie art. 36b ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587, z późn. zm.) uchwala się, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się dokument pn.: „Informacja o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa świętokrzyskiego wraz z oceną ich efektywności za 2024 r.”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Marszałkowi Województwa Świętokrzyskiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
RENATA JANIK
(dokument podpisano elektronicznie)

ZALĄCZNIK DO UCHWAŁY NR 2337/25
ZARZĄDU WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO
z dnia 18 czerwca 2025 roku

Informacja o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa świętokrzyskiego wraz z oceną ich efektywności za 2024 r.

I. Uwarunkowania prawne.

Zgodnie z art. 36b ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 ze zm.), zarząd województwa przekazuje ministrowi właściwemu do spraw klimatu coroczną informację o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wraz z oceną ich efektywności, w terminie do dnia 30 czerwca za poprzedni rok kalendarzowy. Wobec powyższego Zarząd Województwa Świętokrzyskiego przygotował przedmiotową informację za 2024 r.

Zagadnienia związane z zapobieganiem powstawaniu odpadów reguluje ww. ustawa o odpadach. Dotyczą one z jednej strony oszczędzania surowców naturalnych poprzez wykorzystanie materiałów, substancji, przedmiotów w obiegu zamkniętym, a z drugiej ograniczenia wpływu gospodarki odpadami na środowisko naturalne, w tym redukcji emisji gazów cieplarnianych. Zapobieganie powstawaniu odpadów jest priorytetowym kierunkiem w rozwoju zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarki. Ma ono swoje odzwierciedlenie w wielu dokumentach strategicznych obowiązujących na poziomie krajowym oraz regionalnym takich jak: Krajowy plan gospodarki odpadami 2028, Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Regionalna Strategia Innowacji Województwa Świętokrzyskiego 2030+, Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego. Uwzględniając treść ww. dokumentów oraz szeroko pojęty zrównoważony rozwój województwa, w 2024 r. prowadzono różnorodne działania w obszarze zapobiegania powstawaniu odpadów z udziałem przedsiębiorców, przedstawicieli administracji publicznej, organizacji pozarządowych, naukowców, a także mieszkańców województwa.

Zapobieganie powstawaniu odpadów jest najbardziej preferowanym działaniem w hierarchii sposobów postępowania z odpadami wyrażonej w art. 17 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy o odpadach. Natomiast w świetle definicji, o której mowa w art. 3 ust. 1 pkt 33 ww. ustawy o odpadach, przez zapobieganie powstawaniu odpadów rozumie się środki zastosowane w odniesieniu do produktu, materiału lub substancji, zanim staną się one odpadami, zmniejszające:

- a) ilość odpadów, w tym również przez ponowne użycie lub wydłużenie okresu dalszego używania produktu,
- b) negatywne oddziaływanie wytworzonych odpadów na środowisko i zdrowie ludzi,
- c) zawartość substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach.

Zapobieganie powstawaniu odpadów znajduje kolejne uregulowanie w art. 18 ust. 1 ww. ustawy o odpadach, który stanowi, iż każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności zapobiegać powstawaniu odpadów lub ograniczać ich ilość i negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko, w tym przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użycia. Jednym z przykładowych środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów jest prowadzenie publicznych kampanii edukacyjnych. Dodatkowo ustawodawca w art. 19a ust. 1 tej ustawy określił, że zapobieganie powstawaniu odpadów polega m.in. na:

- 1) zachęcaniu do ponownego używania produktów i tworzenia systemów promujących ich naprawę i ponowne użycie, w szczególności w odniesieniu do sprzętu elektrycznego i elektronicznego, tekstyliów, mebli, opakowań oraz materiałów i produktów budowlanych,
- 2) zachęcaniu do dokonywania darowizn produktów spożywczych i do innych form redystrybucji żywności, przy zachowaniu pierwszeństwa przeznaczenia dla ludzi przed wykorzystaniem jako paszy dla zwierząt czy przetwarzania na produkty niespożywcze,
- 3) opracowaniu i wspieraniu kampanii informacyjnych podnoszących poziom świadomości na temat zapobiegania powstawaniu odpadów i zaśmiecania.

Jak wynika z treści art. 34a ww. ustawy o odpadach, zapobieganie powstawaniu odpadów prowadzi się w szczególności na podstawie Krajowego programu zapobiegania powstawaniu odpadów (KPZPO), którego częścią jest program zapobiegania powstawaniu odpadów żywności. Natomiast, na poziomie wojewódzkim, zapobieganie powstawaniu odpadów ujęte jest w wojewódzkim planie gospodarki odpadami.

Krajowy program zapobiegania powstawaniu odpadów, stanowiący załącznik do Krajowego planu gospodarki odpadami 2028, wśród rekomendowanych działań nie określa działań dla samorządu województwa. Natomiast, są one wskazane dla stosownych ministrów oraz innych organów i instytucji m.in.: ministra właściwego do spraw klimatu, ministra właściwego do spraw gospodarki, ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki, Głównego Urzędu Statystycznego, Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, Narodowego Centrum Badań i Rozwoju, Urzędu Zamówień Publicznych. Niektóre z tych działań, np. z zakresu wspierania badań i rozwoju innowacyjnych technologii, promowania dobrych praktyk w zakresie zapobiegania powstawania odpadów, czy prowadzenia kampanii

edukacyjnych uwzględniono w uchwalonym przez Sejmik Województwa Świętokrzyskiego w dniu 26 października 2023 r. „Planie gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego” (WPGO). W dokumencie tym określono kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów odnoszące się do:

1. Edukowania ekologicznego społeczeństwa poprzez propagowanie prawidłowych postaw konsumenckich.
2. Wspierania merytorycznej realizacji przedsięwzięć prowadzących do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz mających na celu przygotowanie produktów do ponownego użycia.
3. Rozwoju sieci punktów napraw przedmiotów domowych i ponownego użycia, w szczególności w ramach punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.
4. Poszukiwania innowacyjnych rozwiązań, opartych na gospodarce o obiegu zamkniętym.
5. Propagowania stosowania zielonych zamówień poprzez włączanie do zamówień kryteriów związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów oraz dokonywania zielonych zakupów przez przedsiębiorców.

II. Stan realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów w województwie świętokrzyskim w 2024 r.

Mając na względzie powyższe uwarunkowania prawne jak również obowiązujące dokumenty programowe, w województwie podjęto szereg działań związanych z zapobieganiem powstawaniu odpadów, które realizowane były przez różne podmioty, np.: jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, organizacje pozarządowe oraz mieszkańców różnych grup wiekowych.

1. Edukowanie ekologiczne społeczeństwa poprzez propagowanie prawidłowych postaw konsumenckich.

Wychodząc naprzeciw potrzebom zaspokajania wiedzy z zakresu ochrony środowiska przeprowadzono szereg działań o charakterze informacyjno-edukacyjnym skierowanych do przedsiębiorców, przedstawicieli samorządów oraz mieszkańców województwa. Działania

prowadzone były zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego jak i organizacje pozarządowe.

Działania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego:

Województwo

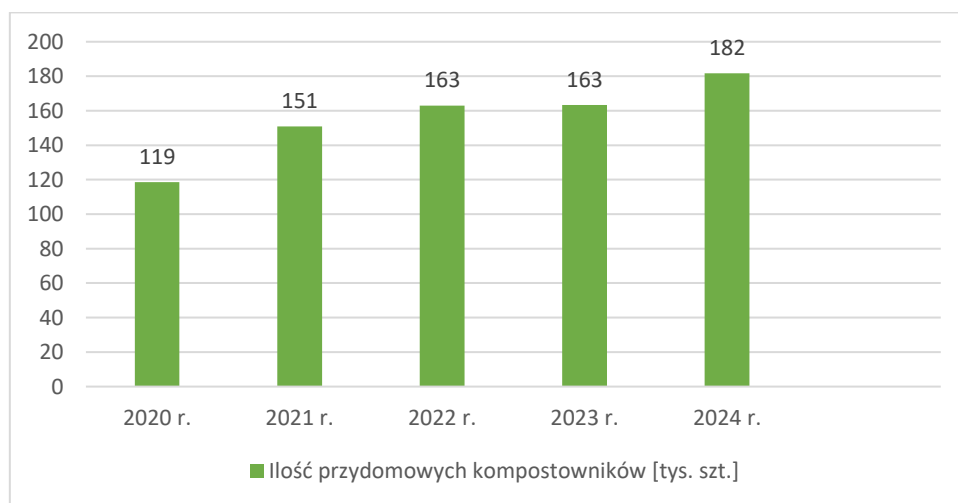
- Dzielono się wiedzą na temat sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich selektywnego zbierania na organizowanych spotkaniach z młodzieżą szkolną i dziećmi w wieku przedszkolnym. Prezentowano również filmy o ww. tematyce, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii dotyczących przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz obiegu zamkniętego tekstyliów.
- Organizowano i współorganizowano spotkania eksperckie, konferencje, warsztaty w trakcie których udzielano wsparcia merytorycznego, doradczego przedstawicielom administracji samorządowej i przedsiębiorcom w dziedzinie ochrony środowiska oraz gospodarki cyrkularnej. Podczas spotkań omawiano rozwiązania z zakresu transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), w istocie prowadzącej do zapobiegania powstawaniu odpadów. Poruszano również zagadnienia odnoszące się do nowych obowiązków przedsiębiorców dotyczących raportowania ESG. ESG jest to skrót z j. angielskiego oznaczający czynniki, w oparciu, o które tworzone są oceny pozafinansowe przedsiębiorstw. Składają się one z 3 elementów: E (Environmental - Środowisko), S (Social - Społeczna odpowiedzialność) i G (Governance – Ład korporacyjny). Dyskutowano także o zrównoważonych inwestycjach oraz informowano o możliwościach finansowania inwestycji proekologicznych ze środków publicznych, w trakcie cyklu wydarzeń odbywających się pod hasłem "Razem TworzyMY Ekoświętokrzyskie" m.in. podczas:
 - XXIV Międzynarodowych Targów Ochrony Środowiska i Gospodarki Odpadami EKOTECH w Kielcach,
 - warsztatów komunalnych dotyczących osiągania przez gminy poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych,
 - konferencji dotyczącej gospodarki odpadami komunalnymi, w tym wpływu systemu kaucyjnego i rozszerzonej odpowiedzialności producentów na gminne systemy zagospodarowania odpadów, zamówień publicznych, a także zrównoważonego rozwoju gmin w oparciu o biogospodarkę obiegu zamkniętego.

Ponadto kwestie GOZ poruszone zostały m.in. na:

- współorganizowanych spotkaniach i warsztatach eksperckich nt. dobrych praktyk GOZ i transformacji cyrkularnej przedsiębiorstw, które odbyły się w ramach projektu pn.: „Akademia Transformacji Cyrkularnej dla Biznesu”,
- polsko-norweskiej konferencji dotyczącej wdrażania biogospodarki obiegu zamkniętego (BOZ) na poziomie lokalnym.

Gminy

- Dzieleno się wiedzą o ochronie środowiska z lokalną społecznością, 88% samorządów gminnych przeprowadziło 365 akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. Działania te prowadzone były w placówkach edukacyjnych, podczas pikników ekologicznych, festynów i innych spotkań z mieszkańcami gmin. Efektem tych działań był 11% wzrost ilości przydomowych kompostowników (z 163 tys. szt. w 2023 r. do 182 tys. szt. w 2024 r.) oraz masy frakcji organicznej w nich zagospodarowanej. Powyższe przyczyniło się do rozwoju biogospodarki obiegu zamkniętego w gospodarstwach domowych i ograniczenia stosowania nawozów sztucznych.



[Źródło: UMWŚ]

Rys. 1. Liczba przydomowych kompostowników funkcjonujących w województwie świętokrzyskim w latach 2020 - 2024.

- Tworzono strony internetowe informujące o gospodarce odpadami, 36% samorządów gminnych posiadało strony internetowe poświęcone tematyce zapobiegania powstawaniu odpadów.

Działania realizowane przez lokalne banki żywności:

- Kielecki Bank Żywności z siedzibą w Kielcach oraz Świętokrzyski Bank Żywności z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim w 2024 r. przeprowadziły 261 akcji, warsztatów, spotkań i festynów dotyczących zapobiegania powstawaniu odpadów żywności, racjonalnego gospodarowania żywnością i propagowania prawidłowych postaw konsumenckich. Banki żywności w ramach współpracy z organizacjami partnerskimi zapobiegły zmarnowaniu w województwie 733 Mg żywności, dystrybuując ją osobom potrzebującym.

2. Wsparcie merytoryczne realizacji przedsięwzięć prowadzących do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz mających na celu przygotowanie produktów do ponownego użycia.

Wspierano merytorycznie realizację przedsięwzięć, które miały związek z:

- Osiąganiem coraz wyższych standardów środowiskowych, m.in. poprzez:
 - Produkcję z komunalnych osadów ściekowych środka poprawiającego właściwości gleby oraz wprowadzanie go do obrotu, na podstawie pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa, w ośmiu zakładach usług komunalnych. W 2024 r. wytworzono łącznie 4 401 Mg ww. materiału zastępującego nawozy sztuczne, tj. o 1 239 Mg więcej niż w 2023 r. (wzrost o 39%).
 - Ponowne użycie odzieży i tekstyliów, zbieranych przez różne organizacje charytatywne i stowarzyszenia np. Polski Czerwony Krzyż.
 - Opracowanie i dystrybuowanie do wszystkich urzędów gmin z terenu województwa materiałów informacyjnych w postaci przewodnika propagującego przydomowe kompostowanie surowców organicznych, które zyskało aprobatę mieszkańców i w efekcie przełożyło się na wzrost ilości przydomowych kompostowników.
- Udzieleniem zezwoleń na przetwarzanie odpadów uwzględniających rodzaje odpadów, które utracą status odpadów. W 2024 r. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego wydał 3 ww. decyzje, gdzie określono, że łącznie ponad 2 mln Mg odpadów (m.in.: papier i tektura; żużle z procesów wytapiania; zgary i żużle odlewnicze; żużle, popioły paleniskowe i pyły z kotłów; okładziny piecowe i materiały ogniotrwałe z procesów metalurgicznych; odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów; gruz ceglany) zyskało możliwość utraty statusu odpadów w procesach przetwarzania.

- Wydaniem decyzji potwierdzających spełnienie warunków uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny. W 2024 r. Marszałek Województwa Świętokrzyskiego wydał 1 decyzję, gdzie określono, że łącznie 10 000 Mg pyłów z odpylania powstających podczas produkcji mieszanek mineralno-asfaltowych zostało uznane za produkt uboczny.

3. Rozwój sieci punktów napraw przedmiotów domowych i ponownego użycia, w szczególności w ramach punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych.

Promowano rozwijanie sieci punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), w tym punktów napraw i ponownego użycia. W efekcie, w 2024 r. wybudowano PSZOK w gm. Ostrowiec Świętokrzyski oraz zmodernizowano PSZOK-i w gminach: Działoszyce, Nagłowice, Oleśnica, Pacanów, Skalmierz. Ponadto podjęto działania związane z budową nowego PSZOK w gm. Starachowice wraz z punktem napraw i ponownego użycia. Na koniec 2024 r. w województwie funkcjonowało 78 PSZOK oraz 7 punktów napraw i ponownego użycia utworzonych w ramach PSZOK (gm. Sandomierz, gm. Brody, gm. Krasocin, gm. Masłów, gm. Tuczępy, gm. Chmielnik, gm. Nagłowice). Utworzone i planowane do utworzenia punkty napraw i ponownego użycia stanowią nieodzowny element zapobiegania powstawaniu odpadów zgodny z nurtem GOZ. Dzięki nim możliwe jest wydłużenie cyklu życia produktów, co powinno przyczynić się do racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi.

4. Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań, opartych na gospodarce o obiegu zamkniętym.

Uczestniczono w realizacji międzynarodowych projektów:

- „BioGoLocal - wdrażanie biogospodarki obiegu zamkniętego na poziomie lokalnym” (finansowany ze środków Funduszu Współpracy Dwustronnej Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014 - 2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014 - 2021).
- CORE „Composting in Rural Environments”, czyli „Kompostowanie na obszarach wiejskich” (współfinansowany ze środków UE - Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Programu INTERREG EUROPA 2021 – 2027).

Celem projektu „BioGoLocal”, realizowanego w latach 2023-2024 w ramach współpracy z Fundacją PRO CIVIS z Kielc oraz firmą Ressurs & Miljø AS z Oslo, był rozwój biogospodarki obiegu zamkniętego na poziomie regionalnym i lokalnym obejmującym

powiaty: starachowicki (rozwój biogospodarki leśno-drzewnej) i sandomierski (rozwój biogospodarki rolno-spożywczej). Projekt umożliwił poznanie dobrych praktyk norweskich w takich zakresach jak właściwa identyfikacja zasobów biologicznych, wsparcie dla inicjatyw o charakterze strategicznym i planistycznym oraz tworzenie podstaw i warunków do działań innowacyjnych oraz stanowił ważny element wdrażania w województwie biogospodarczych założeń zielonej transformacji.

Celem projektu CORE „Composting in Rural Environments” realizowanego w latach 2023-2027 w gronie przedstawicieli z 8 krajów UE, jest wymiana doświadczeń oraz poznawanie dobrych praktyk z zakresu zagospodarowywania bioodpadów na terenach wiejskich. Recykling bioodpadów jest bowiem niezwykle istotnym elementem gospodarki o obiegu zamkniętym. Mając na względzie fakt, iż bioodpady stanowią największy udział w strumieniu odpadów komunalnych w naszym województwie, sukcesywny rozwój kompleksowego systemu ich zagospodarowania odgrywa ważną rolę m.in. w spełnianiu wymagań nałożonych przez UE tj. osiągnięciu wysokich poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych.

W trakcie spotkań, które odbywały się w związku z realizacją ww. projektów, dzielono się własnymi doświadczeniami oraz poznawano dobre praktyki w obszarze biogospodarki obiegu zamkniętego pod kątem ich zastosowania w województwie świętokrzyskim. W efekcie popularyzacji i szerzenia wiedzy nt. korzyści płynących z zagospodarowania i wykorzystania frakcji organicznej zawartej w odpadach (zarówno pochodzenia komunalnego jak również z przetwórstwa rolno-spożywczego) lokalni przedsiębiorcy, samorządowcy, związek międzygminny we współpracy z Narodowym Centrum Badań i Rozwoju w Warszawie (NCBR) podjęli działania na rzecz budowy innowacyjnej biogazowni w województwie. Nawiązana współpraca stanowi bardzo dobry przykład symbiozy gospodarczej, która prowadzona będzie na kilku płaszczyznach: pozyskiwania surowców (materiałów organicznych), poszukiwania odpowiedniej, innowacyjnej technologii przetworzenia zebranych surowców, sprzedaży odnawialnej energii elektrycznej i ciepła odpadowego oraz zagospodarowania pofermentu w celach nawozowych.

5. Propagowanie stosowania zielonych zamówień poprzez włączanie kryteriów związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów oraz dokonywania zielonych zakupów przez przedsiębiorców.

W województwie propagowano stosowanie zielnych zamówień publicznych w jednostkach sektora finansów publicznych oraz dokonywanie zielonych zakupów przez przedsiębiorców. W 2024 r. 34% samorządów gminnych oraz samorząd województwa stosowało kryteria związane z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów w postępowaniach o udzielanie zamówień publicznych. Z posiadanej wiedzy wynika, że również przedsiębiorcy stosowali ekologiczne kryteria przy dokonywaniu wybranych zakupów.

6. Pozostałe działania.

Rozwijano cyfryzację usług m.in. stosowano elektroniczny obieg dokumentów oraz aplikacje mobilne do informowania mieszkańców o harmonogramie wywozu odpadów, co przyczyniło się do zmniejszenia wytwarzania odpadów oraz ograniczenia zużycia surowców wykorzystywanych np. do produkcji papieru.

Ponadto działania w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów prowadzili również przedsiębiorcy demontujący pojazdy wycofane z eksploatacji w stacjach demontażu. W 2024 r. wymontowali łącznie ponad 3 tys. Mg części, podobnie jak w 2023 r., które zostały przekazane do ponownego użycia. Przedsiębiorcy wdrażali także projekty bezodpadowe m.in. firma CERRAD Sp. z o.o. ze Starachowic, realizowała projekt badawczo-rozwojowy pn.: „Opracowanie innowacyjnej technologii bezodpadowej produkcji wyrobów ceramicznych w technologii gresu, w tym wielkoformatowych płytek z powłoką funkcyjną o właściwościach antybakteryjnych, dekorowanych wewnątrz czerepu przy pomocy granulatów o różnych barwach”. Wdrażanie tego rodzaju rozwiązań przez przedsiębiorców jest odpowiedzią na światowe zmiany klimatyczne oraz rosnące zapotrzebowanie rynkowe na wysokiej jakości produkty przy równoczesnym uwzględnieniu proekologicznego charakteru technologii.

III. Ocena efektywności realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów.

W 2024 r. w wyniku podjętych działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów osiągnięto satysfakcjonujący poziom ich efektywności. Prowadzone bowiem działania informacyjno – edukacyjne oraz inwestycyjne, a także zastosowane ich formy stopniowo przynoszą oczekiwane rezultaty, a zatem dotychczasowa praktyka powinna być kontynuowana oraz rozwijana.

Natomiast propagowanie zapobiegania powstawaniu odpadów jest mechanizmem proefektywnościowym i przebiega długofalowo oraz wieloetapowo. W województwie świętokrzyskim proces działań na rzecz zapobiegania powstawaniu odpadów zapoczątkowany został kilka lat temu, kiedy pojawiły się pojedyncze inicjatywy w tym obszarze. W kwestii zapobiegania powstawaniu odpadów stopniowo następuje także harmonizacja podejmowanych działań poprzez np. aktywizowanie różnych grup odbiorców, którym przekazywane są informacje o tematyce środowiskowej, uwzględniającej zapobieganie powstawaniu odpadów, nadając im walor otwartego dialogu i budowania relacji z mieszkańcami naszego regionu.

Aktywne zaangażowanie samorządów, przedstawicieli świata nauki, przedsiębiorców oraz mieszkańców w ten proces jest kluczowe dla osiągnięcia celów klimatycznych i budowania innowacyjnej opartej na symbiozie gospodarczej transformacji regionu.

Reasumując, zapobieganie powstawaniu odpadów jest jednym z wielu obszarów szerszej koncepcji zrównoważonego rozwoju województwa świętokrzyskiego, opartego na innowacyjności, gospodarce o obiegu zamkniętym, w tym biogospodarce.

Tabela 1. Zestawienie informacji o stanie realizacji działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów na terenie województwa wraz z oceną ich efektywności za 2024 r.

Lp.	Nazwa działania / Kierunek działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w wojewódzkim planie gospodarki odpadami / planie inwestycyjnym jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja/ organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Realizacja	Ocena efektywności ²
1.	Edukowanie ekologiczne społeczeństwa poprzez propagowanie prawidłowych postaw konsumenckich.					
	Działania realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego (jst): Województwo - Dzielono się wiedzą na temat sposobów zapobiegania powstawaniu odpadów oraz ich selektywnego zbierania na organizowanych spotkaniach z młodzieżą szkolną i dziećmi w wieku przedszkolnym. Prezentowano również filmy o ww. tematyce, ze szczególnym uwzględnieniem kwestii dotyczących przeciwdziałania marnowaniu żywności oraz obiegu zamkniętego tekstyliów. - Organizowano i współorganizowano spotkania eksperckie, konferencje, warsztaty w trakcie których udzielano wsparcia merytorycznego, doradczego przedstawicielom administracji samorządowej i przedsiębiorcom w dziedzinie ochrony środowiska oraz gospodarki cyrkularnej. Podczas spotkań omawiano rozwiązania z zakresu transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym (GOZ), w istocie prowadzącej do zapobiegania powstawaniu odpadów. Poruszano także nowe obowiązki przedsiębiorców dotyczące raportowania ESG i rozwijania w regionie zrównoważonej działalności gospodarczej.	WPGO rozdział 6, str. 153.	Województwo Świętokrzyskie/ Gminy/ Związki międzygminne z terenu województwa/ Lokalne banki żywności	2024 r.	Zrealizowano	Pozytywna. Pogłębiono wiedzę ekologiczną, co przedłożyło się na: - wzrost ilości zagospodarowania bioodpadów w przydomowych kompostownikach na cele nawozowe, - ograniczenie kosztów odbioru i zagospodarowania odpadów, - wzrost ilość przydomowych kompostowników, z 163 tys. szt. w 2023 r. do 182 tys. szt. w 2024 r. (wzrost o 11% w 2024 r. w stosunku do 2023 r.).

¹ Jeśli działanie nie jest ujęte w wojewódzkim planie gospodarki odpadami/planie inwestycyjnym należy wstawić „,—„

² Efektywność działań realizowanych na terenie województwa można ocenić na podstawie wskaźników np. przyjętych do ich monitorowania lub w przypadku działań, dla których nie określono wskaźnika - w sposób opisowy.

Lp.	Nazwa działania / Kierunek działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w wojewódzkim planie gospodarki odpadami / planie inwestycyjnym jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja/ organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Realizacja	Ocena efektywności ²
	Gminy - Dzielono się wiedzą o ochronie środowiska z lokalną społecznością, 88% samorządów gminnych przeprowadziło 365 akcji informacyjno-edukacyjnych w zakresie gospodarki odpadami i zapobiegania powstawaniu odpadów. Działania te prowadzone były w placówkach edukacyjnych, podczas pikników ekologicznych, festynów i innych spotkań z mieszkańcami gmin. - Tworzono strony internetowe informujące o gospodarce odpadami, 36% samorządów gminnych posiadało strony internetowe poświęcone tematyce zapobiegania powstawaniu odpadów. Działania realizowane przez lokalne banki żywności - Kielecki Bank Żywności z siedzibą w Kielcach oraz Świętokrzyski Bank Żywności z siedzibą w Ostrowcu Świętokrzyskim, przeprowadziły 261 akcji, warsztatów, spotkań i festynów poświęconych zapobieganiu powstawaniu odpadów żywności, racjonalnemu gospodarowaniu żywnością i propagowaniu prawidłowych postaw konsumenckich.					Przeciwdziałano marnowaniu żywności. 733 Mg żywności zostało przekazane osobom potrzebującym.
2.	Wspieranie merytoryczne realizacji przedsięwzięć prowadzących do zapobiegania powstawaniu odpadów oraz mających na celu przygotowanie produktów do ponownego użycia.					
	Wspierano merytorycznie realizację przedsięwzięć, które miały związek z: - Osiąganiem coraz wyższych standardów środowiskowych, m.in. poprzez: - Produkcję z komunalnych osadów ściekowych środka poprawiającego właściwości gleby i wprowadzenie do obrotu, na podstawie pozwolenia ministra właściwego do spraw rolnictwa. - Ponowne użycie odzieży i tekstyliów, zbieranych przez różne organizacje charytatywne i stowarzyszenia np. Polski Czerwony Krzyż.	WPGO rozdział 6, str. 153.	Województwo Świętokrzyskie	2024 r.	Zrealizowano	Pozytywna. Zapobiegano powstawaniu odpadów w przedsiębiorstwach, co przyczyniło się racjonalnego gospodarowania zasobami naturalnymi.

Lp.	Nazwa działania / Kierunek działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w wojewódzkim planie gospodarki odpadami / planie inwestycyjnym jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja/ organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Realizacja	Ocena efektywności ²
	– Opracowanie i dystrybuowanie do wszystkich urzędów gmin z terenu województwa materiałów informacyjnych w postaci przewodnika propagującego przydomowe kompostowanie surowców organicznych, które zyskało aprobatę mieszkańców i w efekcie przełożyło się na wzrost ilości przydomowych kompostowników. • Udzieleniem zezwoleń na przetwarzanie odpadów uwzględniających rodzaje odpadów, które utracą status odpadów. • Wydaniem decyzji potwierdzających spełnienie warunków uznania przedmiotu lub substancji za produkt uboczny.					• Dwukrotnie wzrosła ilość zakładów usług komunalnych (z 4 do 8), w których wykorzystywano komunalne osady ściekowe do produkcji środka poprawiającego właściwości gleby, zastępującego nawozy sztuczne. W 2024 r. w 8 zakładach wyprodukowano 4 402 Mg środka poprawiającego właściwości gleby z komunalnych osadów ściekowych, tj. o 1 239 Mg więcej niż w 2023 r. (wzrost o 39%). • Uznano 10 000 Mg przedmiotów lub substancji jako produkty uboczne, zaś ponad 2 mln Mg odpadów zyskało możliwość utraty statusu odpadów w procesach przetwarzania, co zmniejszyło zużycie surowców pierwotnych.

Lp.	Nazwa działania / Kierunek działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w wojewódzkim planie gospodarki odpadami / planie inwestycyjnym jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja/ organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Realizacja	Ocena efektywności ²
3.	Rozwój sieci punktów napraw przedmiotów domowych i ponownego użycia, w szczególności w ramach punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK).					
	Promowano rozwijanie sieci punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK), w tym punktów napraw i ponownego użycia na terenie województwa.	WPGO rozdział 6, str. 153.	Województwo Świętokrzyskie/ Gminy/ Związki międzygminne z terenu województwa	2024 r.	Zrealizowano	Pozytywna. Rozwijano sieć PSZOK z punktami napraw i ponownego użycia: - 95% gmin posiadało PSZOK, - 78 PSZOK funkcjonowało, - 7 punktów napraw i ponownego użycia funkcjonowało w ramach PSZOK (gm. Sandomierz, gm. Brody, gm. Krasocin, gm. Masłów, gm. Tuczępy, gm. Chmielnik, gm. Nagłowice). W 2024 r. wybudowano PSZOK w gm. Ostrowiec Świętokrzyski oraz zmodernizowano PSZOK-i w gminach: Działoszyce, Nagłowice, Oleśnica, Pacanów, Skalbierz. Podjęto działania związane z budową nowego PSZOK w gm. Starachowice wraz z punktem napraw i ponownego użycia.

Lp.	Nazwa działania / Kierunek działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w wojewódzkim planie gospodarki odpadami / planie inwestycyjnym jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja/ organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Realizacja	Ocena efektywności ²
Poszukiwanie innowacyjnych rozwiązań, opartych na gospodarce o obiegu zamkniętym.						
4.	Uczestniczo w realizacji międzynarodowych projektów: • „BioGoLocal - wdrażanie biogospodarki obiegu zamkniętego na poziomie lokalnym” (finansowany ze środków Funduszu Współpracy Dwustronnej Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego 2014 - 2021 i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2014 – 2021). • CORE „Composting in Rural Environments”, czyli „Kompostowanie na obszarach wiejskich” (współfinansowany ze środków UE – Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu INTERREG EUROPA 2021 – 2027). Kojarzono przedsiębiorców i ekspertów na rzecz realizacji innowacyjnych przedsięwzięć w zakresie wdrażania rozwiązań służących zapobieganiu powstawaniu odpadów i wykorzystaniu potencjału surowcowego zużytych substancji i materiałów.	WPGO rozdział 6, str. 153.	Województwo Świętokrzyskie/ Gminy/ Powiaty/ Przedsiębiorcy/ Fundacje	2024 r.	Zrealizowano	Pozytywna. • W ramach realizacji projektów międzynarodowych, dzielono się własnymi doświadczeniami oraz poznawano dobre praktyki w obszarze biogospodarki obiegu zamkniętego pod kątem zastosowania nowych rozwiązań na terenie województwa. • W ramach współpracy lokalnych przedsiębiorców, samorządowców oraz NCBR powstała inicjatywna budowy innowacyjnej biogazowni.
Propagowanie stosowania zielonych zamówień poprzez włączanie do zamówień, kryteriów związanych z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów oraz dokonywania zielonych zakupów przez przedsiębiorców.						
5.	Propagowano stosowanie zielonych zamówień publicznych w jednostkach sektora finansów publicznych oraz dokonywanie zielonych zakupów przez przedsiębiorców.	WPGO rozdział 6, str. 153.	Administracja publiczna/ Przedsiębiorcy	2024 r.	Zrealizowano	Pozytywna. Stosowano kryteria związane z ochroną środowiska i zapobieganiem powstawaniu odpadów w postępowaniach

Lp.	Nazwa działania / Kierunek działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w wojewódzkim planie gospodarki odpadami / planie inwestycyjnym jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja/ organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Realizacja	Ocena efektywności ²
						o udzielanie zamówień publicznych. W 2024 r. 34% samorządów gminnych oraz samorząd województwa stosowało te kryteria. Podczas dokonywania wybranych zakupów również przedsiębiorcy stosowali ekologiczne kryteria.
6.	Pozostałe działania.					
	- Rozwijano cyfryzację usług m.in. stosowano elektroniczny obieg dokumentów, stosowano aplikacje mobilne do informowania mieszkańców o harmonogramie wywozu odpadów. - Zapobiegano powstawaniu odpadów w stacjach demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.	-	Administracja publiczna /Przedsiębiorcy	2024 r.	Zrealizowano	Pozytywna. Zapobiegano powstawaniu odpadów i ograniczano zużycie surowców naturalnych na skutek: - cyfryzacji usług, - ponownego użycia części wymontowanych z pojazdów wycofanych z eksploatacji. W 2024 r. przedsiębiorcy prowadzący stacje demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji, wymontowali łącznie ponad 3 tys. Mg części,

Lp.	Nazwa działania / Kierunek działania	Rozdział, nr strony, nr tabeli w wojewódzkim planie gospodarki odpadami / planie inwestycyjnym jeśli działanie jest w nim ujęte ¹	Instytucja/ organ/ podmiot realizujący	Zakładany termin realizacji	Realizacja	Ocena efektywności ²
						podobnie jak w 2023 r., które zostały przekazane do ponownego użycia.